

*James Payne, a Mitchell középiskolás diákja által módosított maszkok fúvósoknak**

célszerűbb proaktívan keresni azokat a lehetőségeket, amelyek a megújulás és a rugalmas működés irányába mutatnak. A gondolat az egyének szintjén is éppúgy értelmezhető: aki „több lábon áll”, könnyen tanul, és nem riad vissza a változásoktól, könnyebben kezeli az ilyen váratlan helyzeteket is, mint a koronavírus.

Jelen cikkben csupán néhány archetípust azonosítottunk, amelyek tovább bővíthetők – a koronavírusra adott reakciók kapcsán is. További kutatási irányt jelent

a megjelenített gondolatok szélesebb körben való vizsgálata, amely eredményeképp egy átfogóbb képet kapunk a koronavírus zenésztársadalomra gyakorolt hatásairól. Amennyiben Ön, kedves Olvasó, egyedi, a leírtaktól eltérő történettel rendelkezik, és szívesen hozzájárulna a további kutatásokhoz, kérjük, keresse fel a cikk szerzőit!

A cikk szerzői:

Szedmák Borbála kutató, a Stratégiai és Nemzetközi Menedzsment Kutatóközpont tagja a Budapesti Corvinus Egyetemen. Közel húsz éve foglalkozik klasszikus zenéléssel, fő kutatási területe a kultúramenedzsment.
bori.szedmak@gmail.com

Dr. Szabó Zs. Roland digitális transzformációs, üzletimodell-innovációs és változásvezetési szakértő, a Stratégiai és Nemzetközi Menedzsment Kutatóközpont vezetője, egyetemi docens a Budapesti Corvinus Egyetemen.

zsoltroland.szabo@uni-corvinus.hu

** Egyes vélemények szerint, fúvósok esetében a hangszer végén vélhetően lényegesen csekélyebb a levegő kiáramlása, mint két fújt frázis között, amikor a zenészek intenzívebben lélegeznek. (A szerk)*

Legjobbaink a nemzetközi porondon is versenyképesek

Izgalmas időszakot tudhat maga mögött a győri Széchenyi István Egyetem: miután lezárták a karanténnal nehezített második félévet, az intézmény szerkezeti struktúrájának átalakítása is lezajlott. A győri Művészeti Kar folyamatosan növekvő létszámmal működik, a régió meghatározó intézménye, ahonnan jól képzett muzikusok kerülnek mind az iskolákba, mind a zenekarokba. Minderről Hontvári Csaba, a Művészeti Kar dékánja nyilatkozott.

■ *Amikor először beszélünk telefonon, ön azt említette: épp óriási szervezeti átalakításban vannak, ami várhatóan nyár végére lezajlik. Mi történt Győrben az elmúlt időszakban?*

– A Széchenyi István Egyetem 2020. augusztus 1-től államilag elismert alapítványi fenntartású egyetemenként működik, önállóbb szerkezeti struktúrában. Erre a megoldásra sok sikeres nemzetközi példa található.

■ *Mit jelent ez a változás szervezeti szinten és hogyan jelentkezik a mindennapokban?*

– A Széchenyi István Egyetem fenntartói jogait az államtól a Széchenyi István Egyetemért Alapítvány vette át, amelynek kuratóriumában az egyetemhez szorosan kötődő, intézményünket jól ismerő, elkötelezett személyek vállaltak szerepet. A szervezeti felépítés ugyanakkor alig módosult, az egyetem autonómiája változatlan.

nul megmaradt, s természetesen a karok, a tanszékek is a megfelelő keretek szerint működnek tovább. A modellváltás a minőségi képzéseket nem befolyásolja. A hallgatók az eddigi módon kezdhetik meg, illetve folytathatják tanulmányaikat. Számukra az állami ösztöndíjas képzések, a korábban elérhető ösztöndíjak, juttatások is megmaradtak.

■ Miért döntöttek a szervezeti változtatás mellett?

– A tervezhetőbb, rugalmasabb, szabadabb működési környezet megteremtése volt a legfőbb indok. Fontos kiemelni, hogy a Széchenyi István Egyetem gazdálkodását az elmúlt időszakban is a stabilitás jellemezte, de arra számítunk, hogy a modellváltás révén növekszik majd az intézmény bevételszerző képessége, ami a hallgatóknak, az oktatóknak és a munkatársaknak is előnyöket hozhat. Azt is várjuk, hogy tovább erősödik az egyetem nemzetközi versenyképessége.

■ Lehet, hogy a kérdés az átállás izgalmas pillanatában már inkább a múltra vonatkozik, mégis: az eddigiekben milyenek voltak a működési feltételek, hogyan itéli meg a zeneoktatás támogatottságát? Megvolt és megmaradt a kellő anyagi háttér, adottak a személyi feltételek?

– A működés infrastrukturális feltételei az egyetem egészét tekintve jók. Külön említést érdemel a campus közelmúltban történt jelentős bővítése, az egykori Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola oktatási épületeinek, valamint a hozzátartozó kollégiumi épület-együttesnek a teljes felújítása, új kollégiumi szárnyak átadása. A néhány évvel ezelőtt végbement integrációk révén a Széchenyihez került ingatlanok, ingóságok tovább javítottak és javítanak a feltételeken, ugyanakkor a régi épületek komoly feladatokat is jelentenek – például a karbantartás tekintetében. A Művészeti Kar bázisát jelentő épületegyüttes – a volt győri zsinagóga és a hozzátartozó két iskolaszárny – ebbe az utóbbi, törődést igénylő kategóriába tartozik. Az Egyetemi Hangversenyteremnek otthont adó egykori zsinagóga teljes körű felújítása 2006-ban fejeződött be, és ez az épület ma is az egyetem ékkövének számít. Az iskola vonatkozásában a források az állagmegóváásra, a szükséges és elkerülhetetlen javításokra összpontosulnak.

A hallgatói létszámunk az elmúlt években jelentősen gyarapodott, így időközben ki is nőttük alma materünket. Az egyetem ezért újabb oktatási helyszíneket, termeket bocsátott rendelkezésünkre. Hallgatóink évek óta használhatják a Gárdonyi utcai épület földszinti helyiségeit hangszeres gyakorlásra, oktatóink az első emeleti előadótermeket csoportos órákra, kóruspróbára, továbbá a különálló udvari épületbe költözhetnek az ütősök.

A zeneoktatás támogatottsága az egyetem részéről persze nem csak a növekvő teremtigények kiszolgálásában és az erre való törekvésben követhető nyomon. A

zenetanárképzések alulfinanszírozott voltáról Tóth Péter már beszélt a Szegedi Tudományegyetem kapcsán; nos, ez minket is érint. Ugyanakkor a jelentkezők nagyobb része az előadó-művészet alapképzést, majd a futó mesterképzéseinket célozza, ahol a normatíva a közelmúltban történt jelentős emelésnek köszönhetően közelebb került a képzés valós költségeihez. Egyetemünkön az universitas-jelleg erősítése mindig is fontos cél volt, ezért a Művészeti Kart szerencsére soha sem a bevételei alapján, jóval inkább az itt folyó munkát és az annak nyomán létrejövő értékeket elismerve kezelte a mindenkori vezetés. A hangszerek beszerzése terén évtizedek óta nagy segítséget nyújt az Universitas-Győr Nonprofit Kft., illetve az általa támogatott Egyetemi Zenei Alapítvány, amely Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatától is jelentős támogatást kapott erre a célra. Az Universitas-Győr Alapítvány pedig ösztöndíjai útján a Győri Egyetemi Zenekar, a Győr Symphonic Band, valamint az Egyetemi Kórus munkájában kiemelkedő teljesítményt nyújtó hallgatókat is patronálja.

Tantervfejlesztési terveinket az egyetem szintén mindig pártolta. Az új szakok támasztotta infrastrukturális és személyi feltételekre, valamint a hangszerigényekre biztosította az anyagi háttérrel. A meglévő hangszerállományunk amortizációja ugyanakkor a jelen és a közeljövő talán legjelentősebb kihívását jelenti.

■ A hangszerpark megújításán kívül milyen változtatásokat lát szükségesnek, amik segítséget jelentenének a színvonal megtartásában vagy emelésében? Van-e esély arra, hogy az új szervezeti háttérrel ezek a változások be is következnek?

– A színvonal rendkívül összetett kérdés, e téma egy teljes cikket is megérne. Véleményem szerint megtartása, emelése felsőfokon hazánkban legalább annyira függ

az alap- és középfokú művészetoktatás sikerességétől, eredményességétől, mint az egyetemek falain belül folyó munkától. A felsőfokú oktatási intézményeknek ezért különösen nagy hangsúlyt kell fektetniük az oktatás során a tanárképzésre – függetlenül attól, hogy előadó-művészet alap-, hangszerművész mester- vagy bármely tanárképzésen tanulmányokat folytató hallgatóról legyen is szó. Tanárképzés alatt ezen a ponton a személyiség fejlesztésére, a zenei és hangszeres gondolkodásmód organikus összefüggéseinek megvilágítására gondolok elsősorban. Fontos, hogy olyan muzikusokat képezzünk – az elméleti és gyakorlati órákon egyaránt –, akik majdan személyiségükkel, szakmaiságukkal, művészi, pedagógiai képességükkel, elméleti és gyakorlati tudásuk szerves összhangjával tanárként is képesek lesznek helyt állni, a tehetségeket felkarolni, fejlődésüket hatékonyan segíteni, valamint az utánpótlást biztosítani. Úgy vélem, az elméleti és gyakorlati tárgyak egymást erősítő voltának kérdése kevésbé függ a szervezeti háttértől, mint a szemléletmódtól.

■ *Mennyire népszerű a győri egyetem a zenészek körében, van elég jelentkező az egyes szakokra?*

– Egykoron a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem legkisebb létszámmal működő zeneiskolai tanárképző intézete voltunk. A meghirdetett szakirányok számának tekintetében – a közelmúltban akkreditált képzésekkel együtt is – talán még mindig a legkisebbnek számítunk, ugyanakkor a felvételi statisztikák alapján kijelenthető, hogy több hangszer vonatkozásában meghatározó szerepet játszunk a zenei felsőoktatásban. Évek óta kiemelkedő eredménnyel, létszámmal büszkélkedhet a hegedű és a gordonka tanszak. A hiányszakoknak számító mélyhegedű, oboa, fagott, tuba tanszakokra idén két-két hallgatót, gordonra pedig hármat tudtunk felvenni, s a többi hangszer kapcsán sincs okunk panaszra. Számszakilag azonos jelentkezési statisztika mellett 25 százalékkal nőtt a felvettek száma a tavalyihoz képest úgy, hogy minőségi elvárásainkból nem engedtünk.

■ *Sikerül elhelyezkednie a karon végzett zenészeknek? Mi az, amire az ön véleménye szerint nem készültek fel kellően, amit muszáj lenne máshogy oktatni ahhoz, hogy könnyebben teljesíthessék majd a későbbiekben azt, amit elvárnak ezektől a muzikusoktól?*

– Bizonyos szakokon jelentős tanárhány mutatkozik a zeneiskolákban, így sokan már tanulmányaik ideje alatt is vállalhatnak munkát, elsősorban az alapfokú művészetoktatásban. Sőt: az igényeket nem is mindig tudjuk kielégíteni. Legjobbaink pedig nemcsak a régió zenekaraiban képesek megállni a helyüket, de nemzetközi porondon is versenyképesek. Számos volt hallgatónk dolgozik vezető szlovák zenekarokban – például Pozsonyban, Kassán –, sőt, a Drezdai Staatskapelle vagy a New-Yorki-i TON zenekarát is erősíti egy-egy volt diákunk szóló első pozícióban. Mindemellett a hazai

együtteseiben elhelyezkedők között is megtalálhatjuk azokat a valaha Győrben végzett zenészeket, akik megkapták az „Év muzikusa” címet.

A verseny a próbajátékokon, meghallgatásokon világszerte jelentős. A felkészítés, gyakorlatszerzés terén mindenképpen előre kellene lépniük, amit nemcsak a tantárgyi tematikákon keresztül, de akár a régió zenekaraival való szorosabb együttműködés keretében is meg lehetne valósítani. A zenekari akadémiák szükségét Magyarországon is érezzük, próbálkozások is történtek e téren, ám a németországihoz hasonló rendszer és gyakorlat ez idáig sajnos nem került bevezetésre. A felsőoktatásban egyre nagyobb szerep jut a duális képzésnek, amit a mi szakterületünkön leginkább a zenekari akadémiák képviselhetnének. Persze óriási különbség, hogy míg a jelenleg futó duális képzések a felsőoktatás belépő szintjén működnek és gyakorlatorientáltságuk folytán főként az ipart, a versenyszférát szolgálják, addig a zenekari akadémiák helye sokkal inkább posztgraduális képzési szinten, vagy a mesterképzésekkel párhuzamosan képzelhető el. Itt persze a megfelelő anyagi háttér, finanszírozás, ösztöndíjrendszer kérdése legalább annyira fontos pont, mint a mentori háttér, az oktatás menetének felépítése.

■ *Érdekes, hogy az ön által megfogalmazott gondolatot már több Magyarországon működő zenei felsőoktatási intézmény képviselőjétől is hallottam: arról nyilatkoztak, hogy nagyon fontos és időszerű lenne olyan képzést működtetni, ami a zenekari játékra készíti fel a hallgatókat. Ha ez országos szinten igény, akkor van arra esély, hogy ilyen fajta képzés elinduljon?*

– Sajnos itt nem egy egyszerű szakirány indításáról lenne szó: egy komplex szak létesítését kellene végrehajtani, melynek kreditrendszere Magyarországon mind eddig nem került kidolgozásra, s talán ebből fakadóan a folyamatok ütemezése sem mindig ideális. Németországban kétféle rendszerrel találkozhatunk: az akadémiák többségét hivatásos zenekarok működtetik, ám vannak közvetlenül a felsőoktatás rendszerébe kapcsolódók is, ahol az oktatási intézmény egyszerre akár több, az adott régióban működő zenekarral karöltve biztosítja hallgatóinak a gyakorlati terepet, működteti zenekari akadémiáját. Míg az előbbi esetben meghirdetett próbajáték útján nyerhetnek felvételt az ifjú tehetségek, addig az utóbbinál többnyire az oktatási intézmény belső kiválasztásának eredményeképpen csatlakoznak új akadémisták a rendszerhez. Hazánkban a főváros és vidék lehetőségei e téren bizonyosan különbözőek. A budapesti zenekarok az utánpótlás, illetve ezzel párhuzamosan egy tervezett zenekari akadémia vonatkozásában is jóval szélesebb körből meríthetnek. Nem csupán a Zeneakadémia mind számában, mind színvonalában jelentős hallgatói körére, friss diplomásaira kell gondolnunk ezen a ponton, de a vidéki zeneművészeti karok legjobbaira is, akik egyre nagyobb számban pályáznak

sikerrel fővárosi zenekarokhoz. Ezzel egyidejűleg a vidéki karokon olykor fejtörést okoz a zenekari tárgyak hatékony működtetése, elsősorban a bizonyos szakokon hosszú évek óta megfigyelhető alacsony jelentkezési adatok, illetve az ebből eredő hallgatói létszám miatt. Szerencsénkre Győrben ezzel a tényezővel kevésbé kellett megküzdenünk az elmúlt évek során, stabilan tudtuk működtetni együtteseinket. Kiemelkedő tehetségeink szakmai fejlődését ugyanakkor a zenekari akadémiák keretein belül megvalósuló képzés sokkal hatékonyabban segíthetné. Szerintem egy ilyen, különben égetően szükséges képzést csak országos szinten gondolkodva tudnánk létrehozni. A fővárosban reálisnak tartanám, hogy a Zeneakadémia fogja össze a szálakat, míg vidéken inkább hivatásos zenekarok és műv-

szeti karok közös égisze alatt tartom megvalósíthatónak az akadémiákat. A képzés keretrendszerét a felsőoktatási intézményeknek és az érintett zenekaroknak ezért közösen lenne érdemes kidolgozni. Véleményem szerint a szakterület eddigi gyakorlatát, bevált egyeztetési folyamatait követve, a Zeneakadémia összefogó, koordináló szerepvállalásával lehetne ezt megvalósítani, s így középtávon el tudna indulni a zenekari muzikusok specifikus képzése hazánkban.

■ *Említette, hogy idén 25 százalékkal több hallgatót vettek fel, mint tavaly; most hány hallgatójuk van? Van elég olyan megfelelő képzettségű oktató, amennyi kell ehhez a megnövekedett létszámhoz? Indult új szakirány, és van esetleg olyan terület, aminek a megszüntetését tervezik?*

GILBERT DE GREEVE NYÍLT LEVELE

A zeneoktatás ügye a jelen körülmények között a legkiszolgáltatottabb helyzetbe került. A zenepedagógiát a szakma tudatosan vagy tudat alatt a *zeneipar kistestvérének* tekinti, s nem veszi figyelembe, hogy milyen *meghatározó szerepe* van az összes többi terület minőségének alakulásában. Mindezt a tapasztalat mondhatja velem, nem kis részben, amit a *Nemzetközi Kodály Társaság* elnökeként 12 éven át láttam magam körül.

Nem véletlenül használom a *zeneipar* kifejezést, ugyanis a „profi zene világában” az egyes ágazatok *üzleti* kapcsolatban állnak egymással, és kölcsönösen összefonódnak. Az *előadóművészi világ szereplői* – a zenekarok, opera és balett társaságok, impresszáriók, fesztiválok, stb. – összefonódnak az *alkotói világgal* – jutalékokkal, kiadók, zeneszerzőjogokkal foglalkozó szervezetekkel, könyvkiadással, kutatási projektek finanszírozásával. Sokmillió *üzletág a lemezkiadás* (különösen a könnyűzenei) valamint a *hangszer-készítés és értékesítés*... Nem kétséges, hogy világszerte valamennyi ágazat megszenvedti a jelenlegi helyzetet, a megkérdőjelezhető korlátozó intézkedések és a karantén hatásait. De számos lehetséges *menekülési útvonal* létezik, egyesek «kreatívabbak», mint mások...

Meglehetősen gyorsan jöttek létre ezen kezdeményezések. Például a zenekarok kamara-zenekarokként folytatták, és *online* koncertekbe kezdtek...akárcsak számos híres előadóművész. Mindannyian tudjuk. Mintha az lenne a tendencia, hogy csak a *vonósok kezdjenek újra* (megfelelő távolságban ülve egymástól?), miközben egy holland kutató azt állítja, hogy a rézfúvósok sem kockázatosabbak, ugyanis a hangszerben lévő levegő szűrte...Mindannyi jó kezdeményezés, kétség nem fér hozzá. Minden jobb, mint a *semmi*.

De legyünk őszinték. Ezek a megoldások csak *gyenge pótcselekvések* az igazihoz képest. Mert egy *TELJES ZENEKARNAK* kell előadnia a *zeneirodalom zenekarra írott remekműveit*... a *legelfogadhatóbb és legkényelmesebb körülmények közepette olyan koncertteremben, ahol*

nagy és értő közönség élvezheti a pazar előadást. Ugyanez érvényes az opera társulatokra is...Úgy gondolom, érthető, amit mondok.

Ami a *zenepedagógiát* illeti, ott más a helyzet. Tisztában vagyok azzal, hogy abban is van bizonyos fokú üzleti elem, különösen azokban az országokban, ahol a hangszeres zeneoktatás főleg „magánstúdiókban” zajlik, nem zeneiskolákban. De ez sokkal kevésbé jellemző, illetve kevesebb az összefonódás a zeneipar többi ágának üzleti felével. Ez különösen az *alapfokú ének-zeneoktatás* esetében fontos, amit az oktatás szerves részeként minden gyerek számára elérhetővé kell tenni. A zeneoktatásnak demokratikusnak kell lennie, nem lehet a kiváltságosoké.

A zeneoktatás nagyon kiszolgáltatott helyzetben van, és továbbra is komolyan aggódom amiatt, hogy az összes olyan „kreatív megoldás”, mint az *online tanítás, a hibrid oktatás*, illetve más „legjobb” megoldások tovább segítik a terület marginalizálódását még a vírus előtti időszagnál is jobban...Nagyon óvatosnak kell lennünk, és ne hagyjuk, hogy az „alkalmazkodási hajlandóság” visszajára süljön el a jövőben...

Önök jogosan tehetik fel a kérdést, mit értek az alatt, hogy visszajára sül el a jövőben. Engedjenek meg nekem egy kis kitérőt. 1970-ben, amikor az *Antwerpeni Állami Zeneakadémia* igazgatójává neveztek ki, a szabály így szólt: „2 növendék/óra”. 1979-ben a nagy olajválság és az azt követő gazdasági válság miatt a zeneoktatásra fordít-

– Idén szeptembertől 189 muzsikushallgató folytat tanulmányokat a Művészeti Kar Szólóhangszerek és Művészetelmélet, valamint Zenekari Hangszerek Tanszékén: alapképzésen 89, osztatlan tanárképzésen 64, hangszerművész és művésztanárképzésen 30, levelező tanárképzésen 6 fő. A Széchenyi István Egyetemen az átlagosnál több oktató jut ugyanannyi diákra, mint más intézményekben. A Művészeti Kar sem kivétel ez alól, de oktatói gárdánkkal, illetve óraadóinkkal el tudjuk látni évről évre gyarapodó feladatainkat.

Szeptemberben új képzést indítottunk, mivel idén már szaxofon szakra is lehetett jelentkezni a karunkon.

A tanárképzős rendszerben két évtizede még jól működő szolféztanári mellékszakra a bolognai rendszer be-

vezetésével sajnos végleg megszűnt intézményünkben. Manapság a régióban jelentős nehézségekbe ütközik annak megoldása, hogy a zeneiskolai szolfézsórákat szakképzett tanárok tartsák. A szolféztanár-képzés feltámasztása ezért különösen fontos lenne.

Különben a meghirdetett szakok, szakirányok mind-egyikére volt idén jelentkezőnk, s minden szak, szakirány el is indulhat a sikeres felvételik eredményeként. Ezért az idei és korábbi adatok nyomán olyan képzést nem tudnék említeni, amelynek további működtetése kérdéses lenne.

■ *Milyen perspektívát nyújt az intézmény a tanárainak? Ön szerint megnyugtatóak az oktatók számára a feltételek?*

ható költségvetést erőteljesen csökkentették. A kormányzat ún. „terjeszkedési stopot” szabott ki. Ennek eredményeképpen hosszú várólisták jöttek létre a zeneiskolákban és a zeneakadémiákon. (Csak az Antwerpeni Zeneakadémia várólistájára 800 növendék került fel). Voltak kollégák, akik *átmenetileg* a két fő helyett fogadtak 3, 4 sőt 6 növendéket is egy órán, annak érdekében, hogy mindenki részesüljön az oktatásban. Nagyon „kreatív” megoldás, és képzelhetik a politikai döntéshozók mennyire elégedettek voltak. Többen a kollégáimmal együtt küzdöttünk ez ellen, és elleneztük a kormányzat költségvetési megszorításait. Az erre adott válasz a politika és sajnos több muzsikustársunktól az volt, hogy *„ugyan nem az ideális, de működik, és egyébként is csak ÁTMENETI”*. **A helyzet az, hogy ma Belgiumban az átmeneti-t iktatták törvénybe, ez lett a szabály, és a valaha híres belga zeneoktatás mára a múlté.**

Maga a zeneoktatás soha nem volt kiváltságos helyzetben a döntéshozók körében, és ez alatt kérem, hogy Önök is az óvodaitól kezdődően az általános iskolait, középiskolait és az egyetemi zeneoktatást értsék. Ennek legfőbb oka, hogy ez a *legdrágább oktatási forma* az egyéni oktatás miatt. Sokan, még a minket támogató oktatási miniszterek is megkérdőjelezték az egyéni oktatás fontosságát, és csaknem ellehetetlenítették...

A minőségi zeneoktatás jövője jóval nagyobb veszélynek van kitéve, mint a zeneipar többi ágáé. Gondoljanak az ausztrál kormány döntésére: *a kormány nem engedte az elmaradt koncertek megtartását, és duplájára emelte a művészeti képzés tandíját.*

Ez is mutatja, mennyire kiszolgáltatott helyzetben van a zeneoktatás, és minden helyesen gondolkodó zenésznek össze kellene fogni a jövő érdekében. Ugyanis, a nap végén, mindenki, a művészek, a karmesterek, kiadók, hangszerkészítők és -értékesítők, sőt a lemezkiadók is hasznot húzhatnak a zeneileg képzett tömegekből... Arról nem is beszélve, ami Kodály Zoltán meggyőződése volt, hogy a mindennapi oktatásba beépített jó minőségű zeneoktatás végül elvezethet ahhoz, hogy egy jobb világban éljünk.

Mindannyiunknak fontos, hogy visszatérjünk a „nor-

mális” kerékvágásba. Mindazonáltal, csak akkor fogunk mi, az emberiség visszatérni oda, ha vissza AKARUNK térni, és többé nem fogadjuk *el a nem demokratikusan meghozott folytonos megszorító intézkedéseket, amelyek hatékonysága tudományosan nem igazolt.* Még 6 hónap után sem.

Az viszont „kétségtelenül bebizonyosodott”, hogy a korlátozó intézkedések milyen romboló, pusztító hatással vannak az emberek személyes és szakmai életére: számos drámai következménnyel szembesülhetünk már eddig is társadalmi, gazdasági és családi téren, nem utolsósorban megemlítve az öngyilkosságok 600%-os emelkedését.

Sok évvel ezelőtt, a hidegháború tetőződésének idején olvastam ezt a mondatot: *„ennek a megrokkant világnak nem atomenergiával foglalkozó mérnökökre, hanem művészekre van szüksége...”* Ma ezt így mondhatnánk: *„ennek a megrokkant világnak nem vészjósló prófétákra van szüksége, hanem zenére...”* Néhai apám gyakran mondogatta, hogy milyen nagy szüksége volt a világnak a háború után a zene gyógyító erejére, a zene szépségére.

Azt gondolom, ma is ezt mondaná.

Persze ez mindössze az én véleményem, és mindenkinek szíve joga nem egyetérteni velem. De abban bízom, hogy őszintének veszik az igyekezetet, amellyel a problémákra igyekszem a figyelmet terelni.

Gilbert De Greeve zongoraművész,

címzetes igazgató, Állami Zeneakadémia Antwerpen, Belgium
címzetes professzor, Királyi Konzervatórium
Antwerpen, Belgium
korábbi elnök, Nemzetközi Kodály Társaság

Antwerpen, 2020. augusztus 31.

A nyílt levél a Parlando című internetes folyóiratban jelent meg először. Köszönjük a közlés jogát!

Közreadta és angolból fordította: Tóth Teréz

(Az itt közölt levél a szerző e témában írott harmadik levelének rövidített változata. A szerk.)

– A perspektíva tekintetében fontosnak tartom kiemelni, hogy a közelmúlt oktatói pályázatait jelentős érdeklődés övezte. Számos más jelzésből is érezzük, hogy az intézmény kifejezetten vonzó a fiatalok és a nagyobb tapasztalattal rendelkező művészek, tanárok számára egyaránt. Ennek egyik titka talán az a szellemiség és légkör, amely az intézmény falait áthatja, és amit az ide belépő szinte azonnal megérez. Mi rejlik e mögött? Természetesen a mostani tanáraink, a teljes kollektívánk, s főként az a gondolatiság, amit korábbi vezetőink képviseltek. Nem mehetünk tovább ezen a ponton anélkül, hogy ne emelnénk ki Gábor József, illetve az intézményt több mint két évtizedig irányító dr. Ruppert István nevét. A távlatok tekintetében az is egy nagyon fontos elem, hogy oktatóink fokozatszerzését ösztöndíjjal, költségtérítéssel is támogatják a már említett háttér-szervezeteink.

■ *A járvány által előidézett helyzet hogyan hatott az egyetem életére? Hogyan birkóztak meg a távoktatás feladataival?*

– Egyhetes rendkívüli tavaszi szünet szolgált a távolléti oktatásra való átállásra, és arra, hogy ebben mi, oktatók is megtaláljuk a helyünket, kialakítsuk, testre szabjuk az egyetem által kijelölt információs csatornákat. Tanszéki csoportokat alakítottunk ki, ahol az adminisztrációs munkát arra kijelölt, informatikában jártabb oktatóink segítették. Szinte kivétel nélkül minden kolléga dicséretet érdemel a digitális kompetencia terén mutatott óriási fejlődéséért, a helytállásáért, a helyzetmegoldó képességéért.

A chatprogramok alkalmatlanok a minőségi zeneoktatásra, ezért sokan a konzultációkat a hallgatóik által rögzített és megosztott felvételek alapján tartották. Hanganyagok ugyanakkor nemcsak a hallgatóktól érkeztek főtárgytanáraik részére, de korrepetitoraink, elmélettanáraink is kitétek magukért: zongorakíséreteket, hallásgyakorlatokat vettek fel, és azokat juttatták el a hallgatókhoz.

A diplomahangversenyek teljesítésére jelenléti és távvizsgázási lehetőséget is biztosítottunk, ahol a feltételeket próbáltuk azonosan kialakítani. Mind az Egyetemi Hangversenytermet, mind az otthoni környezetet választó vizsgázók azonos időkeretet kaptak videófelvételeik elkészítésére, amit a vizsgabizottságok a helyszínen, illetve az online térben követtek figyelemmel. Úgy tapasztaltuk, hogy így valóban reális képet kaphattunk végzőseink felkészültségéről, koncentrációs képességéről, művészi kvalitásairól.

■ *Azért egy felvétel és egy élőben közvetített előadás között nagy különbség lehet a többször rögzített és előkészített anyagok javára. Nem lát itt ellentmondást?*

– Gondolva a két megoldás különbségeire, olyan feltételeket alakítottunk ki, amik nem engedték meg az utólagos szerkesztést. Egyébiránt az otthon vizsgázókat

sem engedték szabadjára, nekik is egy adott nap adott órájában kellett a kamera elé állniuk. Az otthoni rögzítés során ugyanakkor nehézséget jelenthetett az előre felvett kíséretekre történő játék. A színházi muzikusok előbb-utóbb megtapasztalják, hogyan kell taktjelre játszani, az énekesek számára pedig nem idegen a fél playback előadás sem. A koncertek hevében keletkező egy-két metronómszámnyi különbség is izzasztó lehet olykor az előadók, muzikusok számára. Ezért nem gondolom azt, hogy előre felvett kíséretre játszani teljesen életszerűtlen lenne, bár mindannyian jobban szeretjük a szolista és korrepetitor interaktivitását, a valós időben megszülető, közös produkciót.

■ *Hogyan zajlottak a felvételek?*

– Az idei felvételi során mi a főtárgyi alkalmassági vizsgákat, továbbá a tanárképzésekre jelentkezőkkel a pedagógiai pályorientációs beszélgetéseket tartottuk meg, illetve motivációs levél feltöltését kértük egy általunk megadott tárhelyre. A főtárgyi alkalmassági vizsgákra, interjúkra mind jelenléti, mind távvizsgázási lehetőséget biztosítottunk. A fuvolisták, hegedűsök, mélyhegedűsök, gordonosok nem éltek a jelenléti lehetőséggel, így ők videófelvételek útján pályáztak, ám a többi szakon sokan vállalták az élő játékot. A sikerességről már volt szó: minden idők legjobb eredményét értük el a karunkra felvételt nyert 76 hallgatóval. Az okokat keresve említésre érdemes, hogy a videóanyagok nagy része jó produkciót tartalmazott, a jelenléti vizsgát választók, illetve tanáraik, korrepetitoraik értékelték a személyes bemutatkozás lehetőségét, az online térben zajló interjúk – az olykor tapasztalt nehézségek ellenére is – az előre megadott időrend szerint, pontosan zajlottak, és a jelentkezőkkel, felvételizőkkel való kapcsolattartás ugyancsak sikeresnek volt mondható.

■ *Mi lett a sorsa a járvány miatt elhalasztott verseknek, kurzusoknak?*

– Több futó pályázati projektet, közöttük „A mai magyar zene napjai” hangversenysorozatát érintette karunkon a pandémia. A március 11-re hirdetett két hangversenyből csak a kari koncertet tudtuk este megtartani, a Richter János Zeneművészeti Szakgimnázium délutáni hangversenyére nem kerülhetett sor. Az Egyetemi Hangversenyterembe ekkor már csak közreműködő hallgatóink, felkészítő tanáraik és az est programjában érintett zeneszerzők léphettek be, de gondoskodtunk róla, hogy a koncertet online élő közvetítésen keresztül meg lehessen tekinteni.

Sajnos a járvány második hulláma nem engedi meg, hogy elmaradt koncertjeinket mielőbb pótoljuk, illetve az őszre tervezetteket megtarthassuk az Egyetemi Hangversenyteremben.

Mechler Anna